

Vzdelávací program:

**Metóda CLIL vo vyučovaní všeobecno-vzdelávacích predmetov v základnej škole
– praktický modul**

Štatutárny zástupca: Ing. Katarína Kalašová

OBSAH

ZDÔVODNENIE VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	3
DRUH KONTINUÁLNEHO VZDELÁVANIA	4
FORMA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	5
CIELE VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	5
OBSAH A ROZSAH VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	5
PODMIENKY PRE ZARADENIE UCHÁDZAČOV	9
SPÔSOB UKONČOVANIA VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	10
POŽIADAVKY NA UKONČENIE VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	10
PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE A GARANT.....	11
FINANČNÉ, MATERIÁLNE ZABEZPEČENIA VZDELÁVACÍCH AKTIVÍT	11
TECHNICKÉ A INFORMAČNÉ ZABEZPEČENIE VZDELÁVACÍCH AKTIVÍT	12
NÁVRH VÝŠKY KREDITOV A DĹŽKA DOBY REALIZÁCIE VZDELÁVACIEHO PROGRAMU POSKYTOVATEĽOM.....	12

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu

Základnou požiadavkou, v súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie, je zabezpečiť u všetkých žiakov pri ukončení stredoškolského štúdia dosiahnutie komunikačnej úrovne B1/B2 v prvom cudzom jazyku a komunikačnej úrovne A2/B1 v druhom cudzom jazyku podľa *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky*, dokumentu Rady Európy.

Pri výučbe prostredníctvom metódy CLIL - Content and Language Integrated Learning - sú cudzojazyčné kompetencie nielen výsledkom procesu výučby cudzieho jazyka ako vyučovacieho predmetu, ale cudzí jazyk sa stáva aj nástrojom vzdelávania a myslenia pri odovzdávaní poznatkov z nejazykového predmetu. Metóda CLIL teda predstavuje spôsob výučby, ktorý žiakom umožňuje rýchlejšie nadobudnutie komunikačných kompetencií z cudzieho jazyka spolu so získavaním poznatkov z nejazykového predmetu, ktorý sa vyučuje pomocou cudzieho jazyka.

Absolventi stredných škôl v Slovenskej republike po ukončení štúdia získajú podľa *Koncepcie vyučovania CJ v ZŠ a SŠ schválenej vládou SR dňa 12. septembra 2007* komunikačné kompetencie z 2 cudzích jazykov. Znalosti týchto jazykov si budú v rámci mobility a prípadne vysokoškolského štúdia a práce na území niektorého členského štátu EÚ ďalej rozvíjať a dopĺňať o ďalšie odborné poznatky, najmä v oblasti terminológie a odbornej komunikácie a bude sa od nich požadovať vysoká zručnosť v odbornom vyjadrovaní a komunikácii v cudzom jazyku, porovnateľná s materinským jazykom. Preto je potrebné, aby sa žiaci začali čo najskôr, už v mladšom školskom veku, hlbšie oboznamovať s cudzím jazykom, s jeho gramaticko-syntaktickými štruktúrami, komunikačnými reťazcami a spôsobmi myslenia a osvojili si základnú formu aktuálnej, práve používanej formy komunikácie tak, aby v ďalšom štúdiu/zamestnaní nemali problémy prispôbovať svoje znalosti z CJ požiadavkám odbornej komunikácie. Je vedecky dokázané, že „jazyky, ktorými sa odovzdávajú poznatky z nejazykových predmetov sú neustále ovplyvňované obnovujúcim sa systémom odborných terminologických výrazov, ktoré odrážajú usporiadanie poznatkov danej vedeckej disciplíny. Aby sa tieto jazyky mohli modernizovať, potrebujú sa svojou štruktúrou prispôbiť novým spôsobom myslenia v danom vyučovacom predmete alebo skupine predmetov. Každá zmena v spôsobe myslenia a pohľadu na svet so sebou prináša aj nové spôsoby odbornej komunikácie a nové formy štylistických útvarov a odborných textov v rámci danej vedeckej disciplíny. Výučbu prostredníctvom metódy CLIL teda musíme

chápať ako jeden z cieľov platformy práv a požiadaviek učiacich sa v súvislosti s možnosťou nadobudnutia používaných jazykových kompetencií vyučovacieho predmetu. Je preto potrebné do výučby CJ zaviesť adekvátne vyučovacie metódy, ktoré pri odovzdávaní poznatkov používajú cudzí jazyk, a tým prepojiť výučbu založenú na integrácii jazyka a obsahu (CLIL) s výučbou predmetov v materinskom vyučovacom jazyku.“ (*J.C.Beacco a kol.: Langue(s) des autres disciplines, Division des Politiques linguistiques, str. 5-7*). Zmenám spôsobeným prirodzenou modernizáciou jazyka sa efektívnejšie dokáže prispôbiť ten používateľ jazyka, ktorý sa cudzí jazyk učil dlhšiu dobu metódou CLIL.

U žiakov na 1. stupni ZŠ táto metóda má určité špecifiká. Podporuje rozvíjanie materinského jazyka a kultúry, spoznávanie a postupné upevňovanie si cudzieho jazyka a kultúry a všeobecne zvyšuje pozitívnu motiváciu učiť sa jazyky. Prihliada na dosiahnutý stupeň psychického vývinu a umožňuje osvojiť si prirodzenú výslovnosť, intonáciu a plynulý rytmus reči. Taktiež napomáha odstrániť neistotu vo vyjadrovaní vyplývajúcu z nedostatku príležitostí komunikovať v zmysluplnom kontexte a s tým spojené komunikačné zábrany a celkove vedie k zlepšeniu verbálnych schopností žiakov v ústnom i písomnom vyjadrovaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti našou snahou je posilniť zvyšovanie profesionálnej odbornosti učiteľov CJ a poskytnúť im možnosť zúčastniť sa školení k metóde CLIL v rámci ďalšieho odborného vzdelávania.

Doplnenie odbornosti učiteľov CJ o metódu CLIL zároveň pomôže:

- špecifikovať potreby a zadefinovať pravidlá vo výučbe cudzích jazykov v prepojení s využitím metódy CLIL,
- odstrániť existujúce lokálne modifikácie vo výučbe CJ v jednotlivých školách,
- zjednotiť formy výučby a výber vhodných didaktických metód výučby, učebníc a ďalších materiálno-didaktických pomôcok,
- zvýšiť kvalifikovanosť učiteľov CJ,
- efektívnejšie využívať stanovený počet vyučovacích hodín.

Druh kontinuálneho vzdelávania

- Inovačné vzdelávanie na zdokonaľovanie profesijných kompetencií potrebných na štandardný výkon pedagogickej činnosti podľa § 40 zákona č. 317/2009 Z.z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Forma vzdelávacieho programu

- prezenčná forma: 45 hodín
- dištančná forma: 45 hodín

Ciele vzdelávacieho programu

Hlavný cieľ

- Rozšíriť vedomosti učiteľov primárneho vzdelávania a učiteľov cudzích jazykov pôsobiacich na primárnom stupni o teoretické vedomosti a praktické didaktické zručnosti potrebné pre aplikáciu jazykovo integrovaného vyučovania (CLIL) vo vyučovaní nejazykových predmetov.

Špecifické ciele

- Špecifikovať ciele, základné didaktické princípy a metodické zákonitosti obsahovo a jazykovo integrovaného vyučovania v základných školách.
- Získať potrebné teoretické vedomosti a didaktické zručnosti potrebné pre analýzu, selekciu a tvorbu vhodných učebných materiálov a tým podporiť aplikáciu jazykovo integrovaného vyučovania na primárnom stupni základných škôl.
- Na základe analýzy existujúcich materiálov a modelovania pedagogických situácií získať praktické zručnosti pre výučbu nejazykových predmetov s integrovaním vyučovania cudzieho jazyka na primárnom stupni základných škôl.
- Získať špecifické teoretické vedomosti a praktické zručnosti v oblasti diagnostiky vedomostí a lingvodidaktických/interkultúrnych kompetencií žiakov na meranie úspešnosti jazykovo integrovaného vyučovania.
- Nadobudnúť zručnosti a návyky potrebné pre ďalšie sebavzdelávanie, organizované kontinuálne vzdelávanie učiteľov, prípadne základné metodologické zručnosti užitočné pre výskumné aktivity v oblasti jazykovo integrovaného vyučovania.

Obsah a rozsah vzdelávacieho programu

Hlavný názov vzdelávacieho programu

Metóda CLIL vo vyučovaní všeobecno-vzdelávacích predmetoch v základnej škole -
praktický modul

Vzdelávacie moduly k metóde CLIL

Praktický modul

1. CLIL – prirodzená forma učenia sa cudzieho jazyka

Metodické princípy CLIL. Učenie sa versus osvojovanie si cudzieho jazyka. Sociálny rozmer CLILu. Individuálne, skupinové a hromadné vyučovanie s metodikou CLIL.

Prezenčná forma: participačné metódy, modelové situácie, rozhovory, diskusie, náčuvová hospitácia

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

2. CLIL a učebné štýly žiakov.

Príprava, tvorba a analýza učebných materiálov pre žiakov s rozdielnymi dominantnými štýlmi učenia sa (vizuálny, auditívny, kinestetický a matematicko-logický štýl). Prehľad súvisiacich učebných stratégií.

Prezenčná forma: participačné metódy, tímová práca, prípadové štúdie, prezentačné techniky.

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

3. Rozvoj slovnej zásoby pomocou CLIL.

Princípy osvojovania si slovnej zásoby. Pasívna a aktívna slovná zásoba. CLIL: hľadanie rovnováhy medzi všeobecnou a odbornou slovnou zásobou. Kontrolované, riadené a voľné vyučovacie metódy na rozvoj slovnej zásoby.

Prezenčná forma: praktické cvičenia, modelové situácie, videoprojekcia, prezentačné techniky.

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

4. CLIL a rozvoj rôznych stratégií počúvania s porozumením.

Počúvanie ako receptívna komunikačná zručnosť. Rôzne stratégie počúvania a ich rozvoj.

CLIL: počúvanie adaptovaných a autentických materiálov pre metodiku CLIL. Kontrolované, riadené a voľné vyučovacie metódy na rozvoj stratégií počúvania.

Prezenčná forma: praktické cvičenia, modelové situácie, videoprojekcia, prezentačné techniky.

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

5. CLIL a rozvoj rečových zručností.

Hovorenie ako produktívna komunikačná zručnosť. Čo žiak potrebuje, aby hovoril? Ako motivovať žiakov ústnym rečovým prejavom? Kontrolované, riadené a voľné vyučovacie metódy na rozvoj produktívnych komunikačných zručností žiakov.

Prezenčná forma: praktické cvičenia, modelové situácie, videoprojekcia, prezentačné techniky.

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

6. CLIL a rozvoj čitateľských stratégií a techník.

Čítanie ako receptívna komunikačná zručnosť. Rôzne stratégie čítania (skimming, scanning, čítanie s porozumením, tvorba osnovy, usporiadanie textu a pod.) a ich rozvoj. Kontrolované, riadené a voľné vyučovacie metódy na rozvoj čitateľských zručností žiakov v cudzom jazyku.

Prezenčná forma: praktické cvičenia, modelové situácie, videoprojekcia, prezentačné techniky.

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

7. Rozvoj písania v cudzom jazyku a CLIL.

Písanie ako produktívna komunikačná zručnosť. Korektnosť alebo zrozumiteľnosť? Krátke, stredné a dlhé písomné útvary vo vyučovaní cudzieho jazyka. Kontrolované, riadené a voľné vyučovacie metódy na rozvoj produktívnych komunikačných zručností žiakov.

Prezenčná forma: praktické cvičenia, modelové situácie, videoprojekcia, prezentačné techniky.

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

8. CLIL v triedach so žiakmi so špeciálnymi edukačnými potrebami.

Charakteristiky žiaka so špeciálnymi edukačnými potrebami. Žiaci s poruchami učenia a pozornosti ako najčastejšia skupina žiakov so ŠEP. Konkrétne vyučovacie techniky vhodné pre žiakov so ŠEP.

Prezenčná forma: diskusie a rozhovory, riešenie problémových úloh, praktické cvičenia, videoprojekcie, prezentačné techniky.

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

9. CA-CLIL

Integrácia počítačom podporovanej výučby cudzieho jazyka a CLIL. Internetové, digitálne a multimediálne zdroje pre uplatňovanie metodiky CLIL. Využitie interaktívnej tabule.

Prezenčná forma: interaktívne on-line cvičenia, praktické cvičenia, modelové situácie, prezentačné techniky.

Časová dotácia: 4 hod.

Dištančná forma: 4 hod.

10. Vypracovanie individuálneho metodického projektu s využitím metodiky CLIL

Samostatná tvorivá činnosť frekventantov: vypracovanie súboru didaktických materiálov pre uplatňovanie metodiky CLIL vo vyučovaní vybraného predmetu a vybraného cudzieho jazyka (tvorba vzdelávacieho plánu, príprava metodických a didaktických materiálov a diagnostického nástroja).

Prezenčná forma: projektová metóda, riešenie problému, praktické cvičenia, modelové situácie, prezentačné techniky.

Časová dotácia: 9 hod.

Dištančná forma: 9 hod.

Metódy výučby

- participačné metódy,
- praktické cvičenia,
- modelové situácie,
- tímová práca,
- video tréning,

- prípadové štúdie,
- využitie IKT a edukačného softvéru, ktorý bude slúžiť na e-learningové štúdium,
- rozhovory, diskusie,
- prezentačné techniky,
- exkurzie,
- hospitácie.

Organizačná forma vzdelávacej aktivity

- kurzy a e-learningové aktivity,
- dištančné štúdium

Rozsah vzdelávacieho programu

Časová dotácia

prezenčná forma: 45 hodín

dištančná forma: 45 hodín

Kategória

- učiteľ

Podkategórie

- učiteľ pre primárne vzdelávanie
- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie:

Podmienky pre zaradenie uchádzačov

- Riaditeľ školy potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kariérového stupňa, riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.
- Ak pedagogický zamestnanec nie je v pracovnom pomere alebo riaditeľ nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

- Pedagogický zamestnanec sa môže prihlásiť aj na overovanie profesijných kompetencií podľa §35, článok 6 zákona 317 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- Programu kontinuálneho vzdelávania sa zúčastňujú učitelia 1. a 2. stupňa ZŠ, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady vyučovania cudzieho jazyka v súlade s vyhláškou 437/2009 z. Z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu

Absolvovanie vzdelávacieho programu -minimálne 80% prezenčnej formy
Záverečná prezentácia a pohovor pred trojčlennou komisiou.

Požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu

Záverečná prezentácia a úspešný pohovor pred trojčlennou skúšobnou komisiou

Skúšobná komisia

Predseda skúšobnej komisie a jej ďalších dvoch členov vymenúva štatutárny orgán poskytovateľa z odborníkov pre obsah vzdelávacieho programu. Každý člen skúšobnej komisie musí spĺňať nasledovné požiadavky:

- odborný pracovník z oblasti výučby cudzích jazykov, jazykového vzdelávania, predškolskej a elementárnej pedagogiky alebo detskej psychológie,
- minimálne dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa v oblasti výučby cudzieho jazyka, jazykového vzdelávania, predškolskej a elementárnej pedagogiky alebo detskej psychológie,
- pre niektoré časti obsahu jednotlivých kurzov a modulov minimálne dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie 3. stupňa v oblasti výučby cudzieho jazyka, jazykového vzdelávania, predškolskej a elementárnej pedagogiky alebo detskej psychológie,
- minimálne šesť rokov pedagogickej, prípadne odbornej praxe v oblasti výučby cudzích jazykov, jazykového vzdelávania, predškolskej a elementárnej pedagogiky alebo detskej psychológie.

Personálne zabezpečenie a garant

Všetky odborné aktivity budú koordinované koordinátorom, ktorého vymenuje gestor.

Odborný garant vzdelávacieho programu

Univerzita Konštantína Filozofa, Pedagogická fakulta, Nitra

- doc. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.,

Hlavnou úlohou odborného garanta je odborne garantovať obsah a rozsah vzdelávacieho programu, jeho jednotlivých kurzov a modulov.

Lektorské zabezpečenie

Lektori vzdelávacieho programu sú zamestnanci VŠ, metodických centier a ŠPÚ, majú odborné a lektorské skúsenosti a spĺňajú podmienky čl. 2 bod 12 smernice 18/2009.

doc. PaedDr. Silvia Pokrivčáková PhD. - Pedagogická fakulta UKF v Nitre

PhDr. Eva Farkašová, CSc. - Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave

PaedDr. Eva Stranovská, PhD. - Pedagogická fakulta UKF v Nitre

PaedDr. Jana Luprichová – Pedagogická fakulta UKF v Nitre

Ing. Beata Menzlová - oddelenie cudzích jazykov ŠPÚ v Bratislave

Externí lektori budú odborníci z danej oblasti z vysokých škôl a metodicko-pedagogických centier. Hlavnou úlohou lektorského zabezpečenia je odborne realizovať obsah a rozsah vzdelávacieho programu, jeho jednotlivých kurzov a modulov.

Finančné, materiálne zabezpečenia vzdelávacích aktivít

Program kontinuálneho vzdelávania je pre účastníkov bezplatný. Účastníci vzdelávania hradia cestovné náklady a ubytovanie. V rámci vzdelávania dostanú účastníci metodické materiály.

Technické a informačné zabezpečenie vzdelávacích aktivít

Informácie o cieľoch kontinuálneho vzdelávania, priebehu realizácie projektu ako aj informačný materiál pre širokú odbornú aj laickú verejnosť budú zverejňované na informačnom portáli.

Účastníci vzdelávania budú metodicky vyškolení pomocou prednášok, modelových situácií a interaktívnych aktivít. Informovanosť bude zabezpečená aj publikovaním metodických materiálov, odborných článkov a troch plánovaných diseminačných konferencií.

Návrh výšky kreditov a dĺžka doby realizácie vzdelávacieho programu poskytovateľom

Navrhovaný počet priznaných kreditov za absolvovanie programu

21 kreditov (18 kreditov + 3 kredity)

Doba realizácie vzdelávacej aktivity poskytovateľom

začiatok realizácie: dňom právoplatného rozhodnutia akreditačnej rady